

הגדה אשכנזית

(ע"פ עינבל וילקר)

"נראה לי שיש לך בעיות אמונה רציניות" by-bonnie

בשנים האחרונות, מצאתי את עצמי יושבת ותוהה:
למה אנחנו קוראים הגדה שאיש לא מבין את משמעותה!?

אז החלטתי לעשות מאמץ ללא מעט טרחה,
וערכתי הגדה אלטרנטיבית חדשה...

כי כל אחד צריך לצאת מאיזושהי מצרים משלו...
כל אחד צריך להשתחרר מאיזושהי עבדות...

הלו אם אבות אבותינו לא היו קמים ועושים שינוי מהותי,
כנראה שלא הייתם אתם, ואני לא הייתי אני...

אז אני בוחרת לשחרר אתכם ואותי משפה לא מובנת,
מטרחה לא ברורה, מקריאה ללא משמעות ואהבה.

מקווה אני שגם השנה, נוותר על קריאה בארמית קדומה,
נקרא לנו הגדה בשפתנו אנו, הרי זו השפה העברית האהובה.
ונקיים את המצווה המרכזית והחשובה: והגדת (**בשפה ברורה**) לבנך!

עינבל וילקר

קִדְשׁ

למקרה שעבדו עלינו השנה והחג נופל על ערב שישי/שבת:
"לכה דודי, לקראת כלה, פני שבת נקבלה..."
שבת שלום ומבורך

קִדְשׁ

מוזגים כוס ראשון. המצות מכוסות.

בשבת מתחילין
ויהי ערב ויהי בקר

יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות.

בחול מתחילין:
סברי מרנן ורבנן ורבותי.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו ה' אלהינו באהבה (לשבת: שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, (לשבת: את יום השבת הזה ו) את יום חג המצות הזה זמן חרותנו, (לשבת: באהבה) מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, (לשבת: ושבת) ומועדי קדשך (לשבת: באהבה וברצון) בשמחה ובששון הנחלתנו. ברוך אתה ה', מקדש (לשבת: השבת ו) ישראל והזמנים.

במוצאי שבת מוסיפים:
ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחל, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה ה', המבדיל בין קדש לקדש.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה. שותה בהסיבת שמאל ואינו מברך ברכה אחרונה.

יאללה, נתחיל בשיר כדי לשחרר את סבתא מהלחץ,
את אימא מהניקיונות ואת אבא מהעייפות

שמחה רבה

שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!
שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!

תפרו, תפרו, תפרו לי בגד עם כיסים.
מילאו, מילאו, מילאו כיסי באגוזים.

שמחה רבה...

שאלו שאל,
שאלו שאל ארבע קושיות
שתה שתה,
שתה שתה ארבע כוסות.

שמחה רבה...

וכוס גדולה,
וכוס גדולה אימי תביא
לאליהו הנביא.
שמחה רבה...

כוס החירות

הבה נמזוג לכוסותינו כוס ראשונה ונשתה אותה עם הטיית הגוף לשמאל (נא לזרום!)
מתעקשים לדעת למה בהטייה? כדי להדגיש את ייחודיות החג, שאין אנו שותים כביום יום.
(עכשיו מרוצים??? יופי! בואו נמשיך... יש פה אנשים שצמים עוד מיום כיפור!)

בכל דור ודור זוייב אדם לראות את עֲצֵמו כאילו הוא יֵצֵא מארץ מצרים.
שֵׁנָאמר: " והגִּדַת לבִּנְךָ בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר
בְּעֶבְרַת זֶה עָשָׂה ה' לִי בְצֵאתִי מִמִּצְרַיִם."

ורחוק

למדקדקים, למקפידים ולמי שסתם בא לו, זה הזמן לעשות נטילת ידיים,
(ללא ברכה על נטילת ידיים)

כרפס

(סלריו/תפוז/א/בצל/או כל ירק אחר)

למה כרפס?

כי אם נהפוך את סדר האותיות של המילה "כרפס" נקבל את המילה "פרך", על שום שהעבירו אותנו בפרך במצרים.

כל אחד לוקח מן הכרפס, טובל במי מלח/חומץ ויחד נברך:
"ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא פרי האדמה"

יחזק

למה יחץ?

מהמילה "לחצות"

מנהל/ת הסדר, חותך מצה לשתיים, חלק אחד משאיר ואת השני מחביא כאפיקומן.
(הם גם אחראים לקנות מתנה למי שמוצא אותה, אז אל תתלהבו!...)

ב"משנה פסחים", מתואר סדר ההגדה של פסח.
נאמר שם: "לפי דעתו של בן אביו מלמדו".
ההסבר לכך: יש ללמד כל בן, או בת על-פי אופיים וכישוריהם.
ובמובן אחר – על כל אחד לספר את סיפור יציאת מצרים בדרכו שלו...
בדיוק מה שאנחנו עושים כאן היום... (אז תכלס' האגדה שלי כשרה למהדרין!...)

מגיד

למה מגיד?

מהמילה "להגיד" לילדנו ולספר על יציאת מצרים
מסירים את הכיסוי מעל המצות, מגביהים את הצלחת ומברכים:

הא לוזמא ענייה

ולאלו שבכל זאת מתעקשים על ארמית:

הא לוזמא ענייה
די אכלו אבהתנא
בארעא דמצרים.
כל דכפין ייתי ויכיל,
כל דצריך ייתי ויפסוז.
השתא הקא –
לשנה הבאה בארעא דישראל.
השתא עבדי –
לשנה הבאה בני חורין.

בעברית:

זהו לחם העוני
שאכלו אבותינו
בארץ מצרים.
כל רעב יבוא ויאכל,
כל נצרך יבוא ויפסח.
השנה כאן,
לשנה הבאה בארץ ישראל.
השנה עבדים,
לשנה הבאה בני חורין.

בדיחה ראשונה

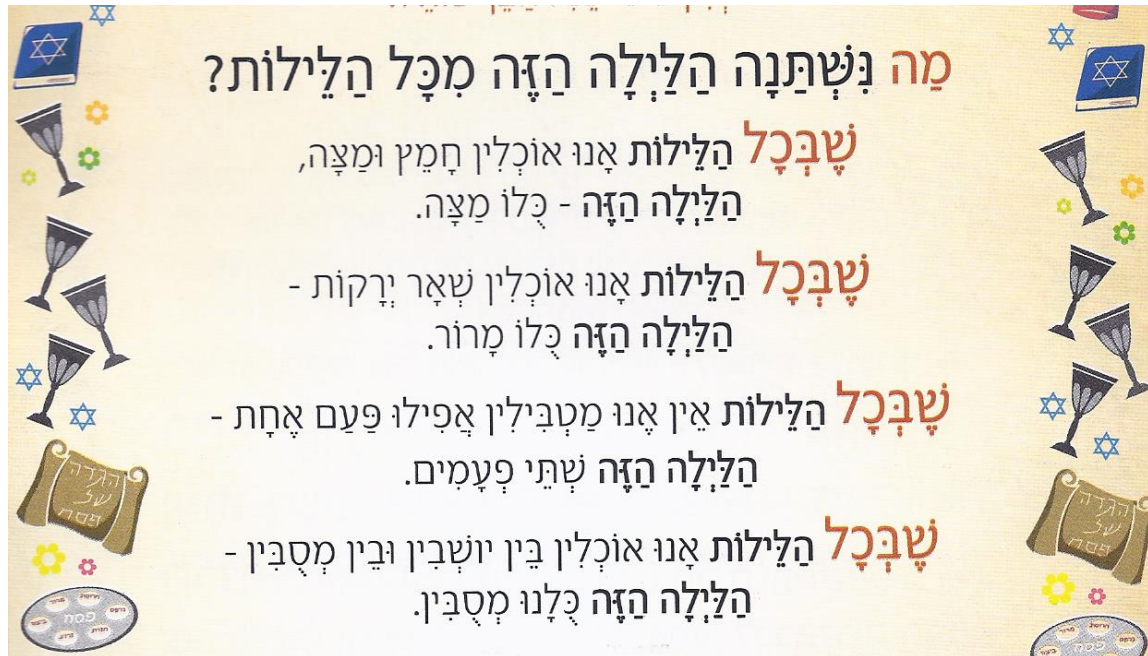
הילד הכי גדול בשולחן מתחיל (ולא אבא, אתה לא ילד יותר!):

שלושה ילדים רבו למי יש את הסבתא הכי זקנה.

הראשן אמר: "סבתא שלי כל כך זקנה, שכשהיא הייתה בתיכון- עוד לא למדו היסטוריה בכלל!".

השני אמר: "סבתא שלי כ"כ זקנה, שהיא זוכרת את בורגר קינג עוד שהוא היה נסיר!".

השלישי אמר: "סבתא שלי כ"כ זקנה, שהטיוול השנתי שלה בתיכון היה יציאת מצרים!".

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה - כלו מצה.

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות - הלילה הזה כלו מרור.

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת - הלילה הזה שתי פעמים.

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין - הלילה הזה כלנו מסבין.

מה עם "מה נשתנה" בגרסה עכשווית?

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו עסוקים בעבודה, בישול, ניקיונות וילדים. בלילה הזה, אנו קרועים מעייפות בגלל ההכנות, אבל זהו. נגמר... עכשיו כולנו מסובים...

שבכל הלילות אנחנו משיחים ביני ובינך, בינך ובין אחותך, (והרוב יש לומר, נעשה בוואטסאפ, באינסטגרם ובפייסבוק) בלילה הזה אנו משיחים כמשפחה.

שבכל הפסחים, בקריאת ההגדה, אף אחד לא מבין מילה! בלילה הזה, אנו מאמצים שיטה חדשה וקוראים בהומור ובאהבה.

בדיחה שנייה: (הילד הגדול הבא בתור קורא)

גבר מספר לחבר שלו: "אתה שומע... ביקשתי מהבוס שלי יומיים חופש לפני פסח, כדי לעזור לאישתי עם כל הניקיונות לחג"

החבר: "נו? נתן לך?"

הגבר: "מה פתאום! לא אישר לי! איזה גבר הוא, אה??? ידעתי שאפשר לסמוך עליו עם זה!"

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו יהוה אלהינו משם
בִּיד זְזוּקָה וּבְזָרוּעַ נְטוּיָה. וְאָלוּ לֹא הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ
מִשְׁעָבָדִים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם. וְאֶפְיָלוּ כָּלָנוּ
זְזוּכָמִים, כָּלָנוּ נְבוֹזִים, כָּלָנוּ זְקָנִים, כָּלָנוּ יוֹדְעִים אֶת
הַתּוֹרָה, מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיציאת מצרים.
וְכָל הַמְרָבָה לְסַפֵּר בִּיציאת מצרים הָרִי זֶה מִשְׁבּוֹז.

בדיחה שלישית (כן, הילד הגדול הבא בתור קורא)

ילד אחד חוזר הביתה מבית ספר לפני חופשת הפסח.

אבא שלו מתעניין איך היה בבי"ס ומה למדו.

הילד מספר: "אתה לא מאמין אבא! משה היה חתיכת ארס, הוא הכניס לפרעה מה זה מכות! בזמן שפרעה שפוך על הרצפה, משה כתב לכולם ב"וואטס אפ" לפגוש אותו ביציאה ממצרים.

נפגשו כל עם ישראל, הפעילו "וויז" ואז התקדמו לעבר ים סוף.

בים סוף, משה שכר כמה מהנדסים גאונים שבנו לו גשר ואז בני ישראל עברו את הגשר ופוצצו את הגשר עם אר. פי. גי."

האבא היה מופתע ושאל: "זה מה שלימדו אתכם!? אתה הזוי!?"

ענה לו הבן: "אני הזוי!? היית צריך לשמוע מה ב-א-מ-ת לימדו אותנו!".

שנשיר... ?

עבדים היינו

עבדים היינו, היינו,

עתה בני חורין, בני חורין,

עבדים, היינו,

עתה, עתה בני חורין, בני חורין

עבדים, היינו,

עתה, עתה בני חורין, בני חורין

בדיחה רביעית:

נשאלו חכמים: למה בהגדה יש רק ארבעה בנים ולא בנות?

אחרי דיונים ופילפולים, ענו להם החכמים:

אישה חכמה - בטוח שיש,

אישה תמה - בטוח שיש,

גם **מרשעת**, לא עלינו, בטוח שיש..

אבל עוד לא נולדה האישה שלא יודעת לשאול!

ארבעה בנים

ברוך המקום, ברוך הוא. ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא.
כנגד ארבעה בנים דברה התורה:
אזוד זככם, אזוד רשע, אזוד תם, ואזוד שאינו יודע לשאול

נשאלת השאלה, למה מדברים דווקא על 4 בנים? למה לא על 3 או 5?
למה קראו להם דווקא - חכם, רשע, תם ושאינו יודע לשאול?
הרב לאו הסביר את ארבעת הבנים כמטאפורה לארבעה דורות, בהם רואים את ההידרדרות הדתית:

החכם - הלו הוא הבן הראשון והחכם שדבק בתורת אבותיו, קיים סדר כהלכתו ושמר מצוות.
הרשע - הדור הבא שהתחיל לכפור (אם כי עדיין הכיר את התורה אבל לא תמיד הלך אחריה).
התם - הדור שאחריו כבר היה תם, עשה בעיניים עצומות את מה שאבותיו ה"נושרים מהדת" עשו, לא הכיר את משנת אבות אבותיו הקדומים והמקפידים, ולא הבין את סימני הסדר והמצוות.
וזה שאינו יודע לשאול - הדור הרביעי, שאפילו להביע את שאלותיו על סימני הסדר איננו יודע מאחר ולא ידע שיש בכלל על מה לשאול. הוא אמנם כאן איתנו, בליל הסדר בגלל המשפחה או ההורים, אך התוכן של ערב זה - רחוק ממנו
אבל אפשר להתנחם בכך שלפחות ארבעתם מגיעים עדיין לשולחן החג...

בדיחה חמישית:

כנגד ארבעה בעלים עם כרטיס אשראי דיברה התורה...
חכם. זה שלא נתן כרטיס אשראי לאישתו.
תם. זה שנתן לאישתו כרטיס אשראי וחשב שזה רק לאוכל.
רשע. שנתן לאישתו כרטיס טלכרט ואמר לה שזה כרטיס אשראי.
וזה שלא ידע לשאול. שלא יתפלא למה הוא במינוס של חמישים אלף שקל בבנק!

זככם מזה הוא אומר? מזה העדות והזקקים והמשפּטים אשר צנה יי אלהינו אתכם? ואף אתה אומר לו: בזוזק יד הוציאנו יהוה אלהינו ממצרים מבית-עבדים.

רשע מזה הוא אומר? מזה העבדה הזאת לכם? מזה הטורח הזה שאתם מטריזים עלינו בכל שנה ושנה? לכם - ולא לו. כיוון שהוציא את עצמו מן הכלל פּר בְּעֵקֶר. ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו: בְּעֵבֹר זֶה עֲשֵׂה יי לי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לי - ולא לו. איילו הִיָּה שָׁם, לא הִיָּה נֶגְאָל.

תם מזה הוא אומר? מזה זאת? ואמרת אליו: בזוזק יד הוציאנו יי ממצרים, מבית עבדים.

וְשֵׂאִינוּ יוֹדֵעַ לְשֹׂאֹל - את פתוז לו, שְׁנֹאמֵר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בְּעֵבֹר זֶה עֲשֵׂה יי לי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם.

אַרְמֵי אֲבֹד אֲבִי,

וַיִּרְדּוּ מִצְרַיִם, וַיִּגְרַע שָׁם בְּמִתֵּי מִעֵט; וַיְהִי-שָׁם, לְגֹי גְדוֹל עֲצוּם וְרַב.
וַיִּרְעוּ אֶת־נֹו הַמִּצְרַיִם, וַיַּעֲזֹבוּ; וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ, עֲבֹדָה קָשָׁה. וַנִּצְעַק, אֶל-יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ; וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת-קִלְנוּ, וַיֵּרָא אֶת-עֲזֵינוּ וְאֶת-עַמְלָנוּ וְאֶת-
לְוִיצָנוּ. וַיּוֹצֵאנוּ יְהוָה, מִמִּצְרַיִם, בְּיַד זֹזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה, וּבְמֶרְאָ גְדֹל--
וּבְאֹתוֹת, וּבְמִפְתֵּיִם. וַיְבֹאנוּ, אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה; וַיִּתֶּן-לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ
הַזֹּאת, אֶרֶץ זָבַת זֹלָב וְדָבָשׁ.

(דברים, כ"ו, 5-9)

מנהל הסדר מכסה את המצות, מגביה את כוס היין ביד ימין ואומר (או שר יחד עם כולם):

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ
שֶׁלֹא אֲזוּד בְּלֶבֶד
עֹמֵד עֲלֵינוּ לְכֹלֹתָנוּ
אֲלֵא, שֶׁבְכָל דּוֹר וְדוֹר,
עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכֹלֹתָנוּ
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְצִילָנוּ מִיָּדָם

מנהל הסדר מניח את כוסו על השולחן ומגלה את המצות - איזה יפות הן, אה?

לזכר יציאת מצרים

הבה נמזוג לכוסותינו כוס שניה (גם אותה נשתה עם הטיית הגוף לשמאל)

כתב ברל כצנלסון:

"אין לך שיא של הכרה היסטורית מרומם מזה, ואין לך התמזגות של יחיד וכלל -
ברחבי כדור העולם ובעמקי הדורות - גדולה מאשר בצו פדגוגי עתיק זה.
אינני יודע יצירה ספרותית יותר מחנכת לתיעוב העבדות ולאהבת החירות כסיפור השעבוד
ויציאת מצרים; ואינני יודע שום זיכרון עתיק שכולו מופנה לקראת העתיד,
שכולו סמל להווה שלנו ולעתידנו, כ"זכר ליציאת מצרים".

הפעם חידה: מי יודע כמה פעמים מופיע משה בהגדה?

(התשובה בדף הבא אבל אסור לרמות, אז נא לא להפוך דף!)

תשובה לחידה: משה מוזכר בהגדה פעם אחת בלבד! מפתיע נכון????!!!

ולמה זה? סה"כ הבחור תרם לא מעט ליציאת מצרים...

תשובה: כדי שנזכור שאלוהים הוא זה שהוציאנו ממצרים ולא שבטעות, ניתן את הקרדיט למשה.

סיפור יציאת מצרים

ויקם יעקב מבאר שבע ויקחו את חפציהם ואת רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבאו מצרימה. יעקב וכל משפחתו באו אתו. ויאמרו אל פרעה: לגור בארץ באנו כי אין לנו כבר איפה לרעות את הצאן שלנו. כבד הרעב בארץ כנען ועכשיו ישבו נא עבדיך בארץ גשן. ויגר שם במתני מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב.

ויהי כל יציאת יעקב שבועים נפש. וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא. ובני ישראל פרו וישקצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ בהם.

וירעו אותנו המצרים ויעלזו, ויהנו עלינו לעבודה קשה.

ויקם מלך חדש על מצרים ויאמר אל עמו: הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו. הבה נתחכמה לו פן יתרבו יותר והיה כי תהיה מלחמה וייוספו גם הם על שנאינו ונלחמו בנו ועלו מן הארץ.

ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך, וימררו את חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים ובעבודה בשדה.

ויצו פרעה לכל עמו לאמר: כל הן שיוולד- היארה תשליכהו, ולבנות, תנו לחיות.

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. ותכנס להריון האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותחביא אותו שלושה חודשים. וכשלא יכלה עוד להחביאו, לקחה תיבה ושמה בה חומר בידוד ונפת ופושם בה את הילד ותשם אותו בסוף על שפת היאר.

והתרד בת פרעה לרחץ על היאר ותראה את התיבה בתוך הסוף ותשלח את המשרתת שלה ותקחה. ותפתח ותראה את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר "מילדי העברים זה", ותקרא שמו משה ותאמר: "כי מן המים משיתהו"

ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בכי הם סובלים, ויראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. וכעס משה, ויראה כי אין איש מסביבם ויכה את המצרי ויטמנהו בחול.

ויצא ביום השני, והנה שני אנשים עברים ויאמר לרשע: למה תכה רעף? ויענה לו: מי שם אותך לשפוט עלינו?, הלהרגני אתה אמר כמו שהרגת את המצרי?

ויפוזר משה ויאמר: "גודע הדבר". וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדן.

ובמשה היה רעה את צאן יתרו וינהג את הצאן במדבר, ויבא אל הר האלהים בחרבה. וירא מלאך יהוה בתוך אש היוצאת מעץ הסנה, ויראה והנה הסנה בער באש והסנה איננו נשרף. ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר: "ראה ראיתי את עמי אשר במצרים, ואת צעקתם שמעתי וידעתי את מכאביו. ועתה לכה ואשלחך אותך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים!".

ויבואו משה ואהרן, ויאמרו לפרעה: "שלח את עמי, שחרר אותם". ויקשה פרעה את לבו ולא שלח את העם.

ויאמר אליהם מלך מצרים: למה משה ואהרן מפריעים לכם לעשות את מעשיהם, לכו לסבלתיכם.

ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בצעם ואת שטריו לאמר: "לא תתנו יותר תבן לצעם ללפן את הלבנים כתמול שלשם, הם ילכו וקששו להם תבן לברם; ואת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם תשימו עליהם, לא תגרעו ממנו, כי הם מתחילים לזלזל בעבודתם, ובגלל זה הם צעקים: גלכה נזבחה לאלהינו".

ויאמר יהוה אל משה: קשה לכו של פרעה, ומסרב הוא לשלח את העם. לך אל פרעה בבקר ואמך לו: "יהוה אלהי העברים שלח אותי אליך לאמר: שלח את עמי ונעבדני במדבר, ואם לא שמעת בקול יהוה עד פה. יהוה יגרום לך להבין כי הוא יהוה".

ויקם פרעה בלילה, הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדלה מצרים. ויקרא למשה ולאהרן בלילה, ויאמר: קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל.

ויקווו להם אוכל: שיהא אחד, ואכלו את הבשר בלילה הזו צלי אש ומצות, על מרים יאכלהו.

ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים, אכלו אותו בצורת מצות, כי לא הספיק הבצק לתפוח, כי הם גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה.

ויהי אחרי ארבע מאות ושלושים שנה, ביום הזה יצאו בני ישראל מארץ מצרים.

ויאמר בנשיה אל העם: **זכור את היום הזה, אשר יצאתם ממצרים, מביית עבדים.**

וילד למלך מצרים כי ברח העם, ויתהפך לב פרעה ונעבדיו אל העם ויאמרו: מה עשינו? כי שלחנו את ישראל מעבדנו? ויכין את רכבו, ואת עמו לקח עמו. וירדפו המצרים אתרי העיבריים וישיגו אותם חנים על הים.

וישאו בני ישראל את עיניהם והנה המצרים נסעים אתריהם. ויפחדו מאד ויצעקו אל יהוה. ויאמרו אל משה: "אין מספיק קברים במצרים? לקחת אותנו למות במדבר? מה עשית לנו להוציאנו ממצרים? הלא זה הדבר אשר אמרנו לך במצרים: אנחנו לא רוצים לברוח, השאר אותנו פה ונעבדה את המצרים, כי טוב לנו לעבד את מצרים מלמות פה במדבר". ויאמר משה אל העם: "אל תפחדו, כמו שאתם רואים את מצרים היום לא תספו לראתה עוד עד עולם:

ויט משה את ידו על הים ויבקעו המים. ויבאו בני ישראל לתוך הים, והים הפך ליבשה והמים שימשו כחומה מימנם ומשמאלם. ובני ישראל יצאים בקד רמה. וירדפו אחריהם המצרים ויבאו אתריהם פל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים. ויסגור יהוה עליהם את מי הים ובני ישראל המשיכו ללכת בבטחה ביבשה בתוך הים עד שחצו את כולו.

ויוצאנו יהוה ממצרים ביד זזקה ובזרע נטויה

ובמרא גדל ובאותות ובמופתים.

אני יי – אני הוא ולא אזור.

דבר אזור: ביד זזקה-שתים, ובזרע זטויה-שתים,
ובמורא גדול-שתים, ובאתות-שתים, ובמפתים-שתים.

בדיחה:

מה אמר משה לפרעה ביציאת מצרים?

"תגיד פרעה.. רוצה מכות?!"

עשר המכות

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים:

כולנו שמים זרת ימין בכוס היין שלנו, ואומרים יחד בקול גבוה:

דם, צפרדע, כנים, ערב, דבר, שזזין, ברד,

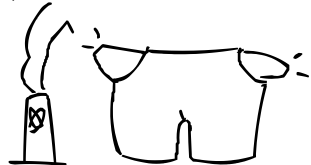
ארבה, זזשך, מכת הבכורות

ואלו עשר המכות שהביא הקדוש ברוך הוא עלינו בזמן הזה:

מכת הפלאפונים ומלאו פלאפונים בכל מקום, והציפו את הארץ, ודיברו בלי הפסקה והפכו לאנטי סוציאלים!

מכת השתייה וישתו בני הנוער מגיל מוקדם כאילו אין מחר... ולעיתים אפילו יכו זה בזה כאילו לא היו עם אחד.

מכת הדירה ונעבוד כעבדים ללא הפסקה וגם כך לא נגיע בחיים לדירה.

מכת הצבא נשלח את מיטב בננו להגן על המולדת, ויאכילו אותם בג'אנק פוד, בביצים שעושות מלא גזים ובשוקולד מגעיל למריחה, ויתנו להם לישון על מיטת שדה עלובה, ומקלחת מלאה ירוקת, ורובים עתיקים, ונגמשים מסוכנים ויגידו לנו ההורים המודאגים: אל תדאגו, הכול יהיה בסדר! ונדע כי ישראלים הם, ואין לסמוך עליהם. ונפחד.

מכת האוניברסיטה וירצו טובי בני ישראל לרכוש השכלה גבוהה, ויעשו פסיכומטרי, וילמדו לתואר ראשון, ויחרשו וישרפו... ובסוף יעבדו כמנקי רחובות כי התואר שווה ל...

מכת מקדונלדס ויאכלו בני ישראל, כאילו אין מחר, ויעלו במשקל, ויחלו, ויראו כמו האמריקאים השמנים בדיסנילנד.

מכת חומה ותופיע חומה גבוהה ותקיף את הארץ ותפריד בין אדם לאדם...

מכת טבעונים ויוותרו בני ישראל על בשר עופות דגים וביצים וישכחו שפעם כולנו היינו ציידים.

מכת ליל הסדר המשפחתי והיא מכת הבכורות ואין צורך להוסיף.

שאלה: למה לקח לבני ישראל 40 שנה להגיע ממצרים לישראל??? המרחק הרי לא כ"כ גדול.

תשובה: למשה לא היה "וויז"...

ועכשיו ברצינות: כדי שדור העבדים יתחלף,

כי כדי להיכנס לארץ כנען, היה צריך להילחם בעמים שישבו כאן, והיה ברור שעם של עבדים, שחונך לכניעה, לא יוכל להפוך פתאום ללוחמים אמיצים.

עברנו את פרעה / מאיר אריאל

מס הכנסה, הם עיקלו לי מגבר,
מס ערך מוסף, הם עיקלו לי משדר,
חברת החשמל עיקלו לי מצבר,
מינהל המים סתמו לי באר -
ראיתי שאני מתדרדר למשבר, התחלתי הוזה...
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה.

טעות במחשב עלתה לי מיליון,
כספומט בלע לי יתרת חשבון,
מזכירה אלקטרונית דחתה לי ראיון,
שופט אוטומטי שלל לי רשיון
לעורך דין מכני שילשלתי אסימון בחריץ הפה...
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה.

למדתי מקצוע מועיל ונחוץ
כדי שלא אהיה דחוק ולחוץ
התמדתי בו, הייתי חרוץ
ברם כשלון המערכת גם כן היה חרוץ (מאוד)
מצאתי את עצמי עם המקצוע בחוץ הולך ורזה...
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה.

לפעמים אני חוטף את זה באוטובוס צפוף
או ביציאה ממגרש עת אני דרוך ודחוף,
לפעמים ברחוב מרוב חיכוך ושפשוף,
מרוב ביקוש לאיזה אושר חטוף,
בגב, בצלעות, לפעמים בפרצוף, המרפק הזה...
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה.

הסתובבתי קצת זמן ללא מטרה,
ללא הגדרה וללא פשרה,
איבדתי גובה וקצת הכרה,
חשבתי אולי בכל זאת הגדרה,
שתתן תשובה חד משמעית וברורה - נקרעתי על זה..
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה.

ועכשיו אני תקוע בזמן החדיש,
ולמען האמת אני די אדיש.
המצב אומנם ביש אך איני מרגיש,

דַּיִלָּנוּ

- אָלוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הִרְגָה אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ הִרְגָה אֶת בְּכוֹרֵיהֶם וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְלֹא הֵעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּזוֹרְבָה, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ הֵעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּזוֹרְבָה וְלֹא שָׁקַע צָרְנוֹ בְּתוֹכוֹ, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ שָׁקַע צָרְנוֹ בְּתוֹכוֹ וְלֹא סָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ סָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְלֹא הָאָכִילָנוּ אֶת הַמָּן, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ הָאָכִילָנוּ אֶת הַמָּן וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, וְלֹא קָרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ קָרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דַּיִלָּנוּ.
- אָלוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת הַבְּזוּיָרָה, דַּיִלָּנוּ.

סוף טוב הכול טוב (?) – מאת טל וולפסון

בני ישראל השתחררו מכבלי העבדות של פרעה במצרים, וחצו את ים סוף בהצלחה. האם אפשר לומר שהגיעו לנחלה? האם עכשיו הם חופשיים? מרטין בובר כתב כי כשיצאו בני ישראל ממצרים הם הפכו לבני חורין. אבל רק לאחר קבלת התורה במעמד הר סיני הם נהיו חופשיים. רק לאחר שיצקו את החיים שלהם לתוך תבנית שתעניק להם תוכן ומשמעות.

לא לפני.

ומה איתנו? שתי מסקנות עולות מהסיפור הזה:

ראשית, שאין כזה דבר חופש מוחלט. חופש מגיע מתוך מחויבות, רצינות ומסירות לערכים מסויימים ולדרך חיים.

שנית, שהמאבק לחופש הוא נצחי. מתקיים בכל זמן בכול מקום. תמיד. והדרך שלנו אליו כרוכה בהצלחות תוך קשיי החיים ככתוב: "היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד, לקיים מה שנאמר: על מצות ומרורים יאכלה

רבן גמליאל היה אומר: כל מי שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי זובתו (טוב, הגענו עד פה, אז את זה לא נגיד??)

ואלו הן: **פסח מצה ומרור**

עבור צדק חברתי

נרים כוסית זו למען נזכור כי בכל דור ודור חייב כל אדם לחתור לייסודה של חברה צודקת ולפעול למען הבאת הצדק לכל בני האדם

רוזצה

למי שמעוניין, זה הזמן לנטול ידיים (הפעם עם ברכה על נטילת ידיים) ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו וצונו על נטילת ידיים

בכל דור ודור

זוהיב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. בכל יום, בכל שעה, כל אחד מאיתנו יוצא מאיזו עבדות. מעבדות של רדיפה אחרי קריירה, אחרי זוגיות, אחרי מעמד חברתי, אחרי הרצון להיות מושלם, אהוב, מרצה... כל משתתף יאמר במשפט קצר, מאיזו עבדות משמעותית הוא יצא השנה, או מאיזו עבדות הוא מאחל לעצמו לצאת בשנה הקרובה. (אם יש מספר רב של משתתפים, בקשו רק מהילדים להגיד. תופתעו לשמוע אילו תשובות קסומות יש להם!)

מוציא

מנהל/ת הסדר, יקח 3 מצות, יניח אותן על זו, יגביה אותן ויברך: ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, המוציא לחם מן הארץ.

מצה

מנהל/ת הסדר מניח על השולחן את המצה התחתונה, מגביה את ה-2 הנותרות ויברך: ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה.

יש לטבול במלח ולהעביר לכולם כמו בקידוש של יום שישי

בדיחה שיטית:

פעם בליל הסדר, נתנו לעיוור אחד לאכול מצה. לקח העיוור את המצה, מישש אותה במשך כמה דקות ואז פתאום קם, הפטיק את הקריאה ואמר: "תגידו... מי כתב את כל השטויות האלו?!"

מאחר וכולנו תחמנים ואף אחד לא ממשיך עם ההגדה אחרי האוכל, נשיר עכשיו: אחד מי יודע

אחד מי יודע? אחד אני יודע: אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. שניים מי יודע? שניים אני יודע: שני לוחות הברית, אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ.	אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. שמונה מי יודע? שמונה אני יודע: שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, שישה סידרי משנה, חמישה חומשי תורה, ארבע אימהות, שלושה אבות שני לוחות הברית, אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ.	אחד מי יודע? אחד אני יודע: אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. שלושה מי יודע? שלושה אני יודע: שלושה אבות, שני לוחות הברית אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. ארבע מי יודע? ארבע אני יודע: ארבע אימהות, שלושה אבות שני לוחות הברית אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. חמישה מי יודע? חמישה אני יודע: חמישה חומשי תורה, ארבע אימהות, שלושה אבות, שני לוחות הברית, אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. שישה מי יודע? שישה אני יודע: שישה סידרי משנה, חמישה חומשי תורה ארבע אימהות, שלושה אבות שני לוחות הברית, אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. שבעה מי יודע? שבעה אני יודע: שבעה ימי שבתא, שישה סידרי משנה, חמישה חומשי תורה, ארבע אימהות, שלושה אבות, שני לוחות הברית,	אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. שמונה מי יודע? שמונה אני יודע: שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, שישה סידרי משנה, חמישה חומשי תורה, ארבע אימהות, שלושה אבות שני לוחות הברית, אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. תשעה מי יודע? תשעה אני יודע: תשעה ירחי לידה, שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, שישה סידרי משנה, חמישה חומשי תורה, ארבע אימהות, שלושה אבות, שני לוחות הברית. אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. עשרה מי יודע? עשרה אני יודע: עשרה דיבריא, תישעה ירחי לידה, שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, שישה סידרי משנה, חמישה חומשי תורה, ארבע אימהות, שלושה אבות שני לוחות הברית. אחד אלוהינו שבשמיים ובארץ. שלושה עשר מי יודע? שלושה עשר אני יודע: שלושה עשר מידיא, שנים עשר שיבטיא, אחד עשר כוכביא, עשרה דיבריא, תשעה ירחי לידה, שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, שישה סידרי משנה, חמישה חומשי תורה, ארבע אימהות, שלושה אבות, שני לוחות הברית. אחד אלוהינו
---	---	---	---

מרור וזרוסת

(מרור: חסה/חזרת)

למה מרור? כדי לזכור את טעמה המר של העבודות במצרים.

למה חרוסת? כדי להזכיר לנו את תערובת הטיט ששימשה את בני ישראל בעבודת הפרך

כל אחד לוקח מעט מרור, טובל בחרוסת ומברך:

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם,

אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מרור.

זרוע

(של עוף/בקר - עדיף צלוייה על אש) אגב, לא אוכלים את הזרוע וגם לא מברכים עליה
למה זרוע ולמה צלוייה?

לזכר קורבן פסח שהיו מקריבים על מזבח בית המקדש (שבתכלס... כנראה היה מנגל).

כורך

כל אחד לוקח 2 חתיכות מצה, שם בניהם מרור ומברך:

זכר למקדש הכלל, שהיה כורך מצה ומרור ואוכל ביזוד

זוד גדיא

הערת "סאבלימינאל והצל" לשיר חד גדיא:

"שיר לפנים, חבל שאין יותר חרוזים, למה קשה לעקוב ככה"

שטרף את הגדי שאבינו הביא
דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא
ומה פתאום את שרה חד
גדיא?
אביב עוד לא הגיע ופסח לא
בא.
ומה השתנה לך מה השתנה?
אני השתנתי לי השנה
ובכל הלילות בכל הלילות
שאלתי רק ארבע קושיות
הלילה הזה יש לי עוד שאלה
עד מתי יימשך מעגל האימה
רודף הוא נרדף מכה הוא
מוכה
עד מתי ייגמר הטירוף הזה
ומה השתנה לך מה השתנה?
אני השתנתי לי השנה
הייתי פעם כבש וגדי שליו
היום אני נמר וזאב טורף
הייתי כבר יונה והייתי צבי
היום איני יודעת מי אני
דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא
קנה אבינו גדי בשני זוזי

ובאו המים וכיבו את האש
ששרפה את המקל
שחבט בכלב שנשך החתול
שטרף את הגדי שאבינו הביא
דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא
ובא השור ששתה את המים
שכיבו את האש
ששרפה את המקל
שחבט בכלב שנשך החתול
שטרף את הגדי שאבינו הביא
דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא
ובא השוחט ששחט את השור
ששתה את המים
שכיבו את האש
ששרפה את המקל
שחבט בכלב שנשך החתול
שטרף את הגדי שאבינו הביא
ובא מלאך המוות והרג את
השוחט
ששחט את השור
ששתה את המים
שכיבו את האש
את המקל
שחבט בכלב שנשך החתול

דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא
קנה אבינו גדי בשני זוזים
כך מספרת ההגדה
בא החתול וטרף את הגדי
גדי קטן גדי לבן
ובא הכלב ונשך לחתול
שטרף את הגדי
שאבינו הביא
דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא
ואי מזה הופיע מקל גדול
שחבט בכלב שנבח בקול
הכלב שנשך את החתול
שטרף את הגדי שאבינו הביא
דזבין אבא...
ואז פרצה האש
ושרפה את המקל
שחבט בכלב המשתולל
שנשך לחתול
שטרף את הגדי
שאבינו הביא
דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא

בדיחה אחרונה חביבה:

לכל מי שחוגג פסח בבית: **חג כשר ושמח!**

לכל מי שחוגג פסח במלון: **חג שמח!** (כשר לא בטוח שיהיה...)

לכל מי שחוגג פסח עם חמותו: **חג כשר!** (שמח בטח לא יהיה...)

לכל מי שחוגג פסח במלון, עם חמותו: **חג...** (כי כנראה שלא יהיה, לא שמח ולא כשר)

ביצה

ביצה קשה, מבושלת וקערת מי מלח

למה ביצה במי מלח? כדי להזכיר לנו לאן הגיע גופם של העיבריים כשחצו את ים סוף המלוח...

ועכשיו ברצינות: זכר לקורבן שהיו מקריבים בבית המקדש...

(ולא, אין כאן ברכה, כנראה שמישהו הוסיף את הביצה לצלחת פסח רק כי הוא היה כבר מת מרעב...)

אחרי 120 שנה, יבואו וישאלו את האדם: "חמץ או מצה?"

דהיינו, האם **החמצת** את החיים או האם **מיצית** אותם?

המתנה הכי גדולה של האדם זה הזמן... אך עלינו לזכור שהזמן טס וכל יום שעובר, לא חוזר.

אז מי יתן ונזכה למצות את החיים שלנו עד תום, ולעשות נחת לעצמנו ולסובבים אותנו.

זרצה

תסל סדור פסח כהלכתו, ככל משפטו וחקתו. כְּאִשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ כֵּן נִזְכֶּה לְעֲשׂוֹתוֹ.

זֶךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה, קוֹמֵם קֹהֵל עֲדַת מִי מְנָה. בְּקִרְוֵב נִהַל נְטֵעֵי כִנֵּה פְדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרָנָה.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם (או בתאילנד אם אפשר) הבנויה!

שולחן עורך

ה-ס-ע-ו-ד-ה!

יאללה אוכל!!! (ושמישהו יעיר את סבא...)

צפון

ילדים! איפה האפיקומן?? צאו לדרך! (ואל תוותרו על המתנה שהובטחה!)

ברך

לדתיים, למקפידים ולכל המעוניין, רק שתדעו: זה הזמן לברכת המזון!

ואם אפשר אז לא יזיקו גם כמה מילים טובות למארחת ולמבשלים/ות

סדר חיצוני ופנימי / עינבל וילקר

פרחי האביב כבר מזדקפים,
האלרגיות פה (וגם ההתקפים),
מעבר לחלונות אנשים מתכוננים,
תכף בא החג... צריכים להיות מוכנים!
מנקים מדפים, ממרקים חלונות,
משליכים לפח חפצים וזיכרונות,
קונים כלים נאים, סכום וכוסות,
רוכשים בסופר מזון כשר ומתנות.

את הסדר והניקיון בחוץ אנו זוכרים,
אך מה קורה עם מה ש"בפנים"??
בבית האישי שלנו פועמים ארבעה חדרים,
גם הם זקוקים לסדר ולהכשרת העניינים...

צריך להשליך מהם מחשבות שליליות,
צריך לרכוש להם תקוות חדשות וחלומות,
צריך לסלוח, לוותר, לנקות...
צריך להפסיק להתלונן ולבכות.

צריך להיפטר מאנשים שאותנו מחלישים,
כל אלו שחושבים שאנחנו "לא יכולים",
צריך להודות על מה שלנו נותנים,
צריך לקבל את אלו שמאתנו שונים.

צריך לשפוט (לרוב) לכף זכות ואהבה,
צריך להעביר ולהבליג על אי כוונה,
צריך להפסיק את עצמנו לבקר בקשיחות,
צריך לאהוב את עצמנו בחמלה ובעדינות.

צריך לפרגן-כי כלום לא מובן מאליו!
צריך ללמוד כל יום משהו חדש,
צריך לאהוב ולהיות תמיד נאהבים,
צריך לשמור על הלב ועל מה שבפנים.

אז נקו, מיינו, רכשו וזרקו,
העיקר שסדר "כשר" מסביבכם תעשו,
בבית, בחדרים ובכל הגשמי שמסביבכם,
רק בחייאת', אל תשכחו את מה שבתוכם!

הניקיון הוא היציאה האמיתית שלנו מעבודות,
הוא השחרור מכל הכבדות,
ופסח הלו בא רק פעם בשנה,
אז נצלו את הרגע, נצלו את השעה...

**מקווה שנהניתם מההגדה, מאחלת חג שמח לכולכם, לכל מי שאני אוהבת אהבה גדולה,
ולכל מי שלשמחתי ולמזלי, אוהב אותי בחזרה.**